

Верховний
Суд

ОГЛЯД РІШЕНЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

За період з 30.06.2020 по 03.07.2020

2020/26

Дата прийняття:	30/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	30/06/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF ELLIS AND SCILIO v. MALTA <i>(Application no. 165/17)</i>
Зміст:	<p>Ця справа стосувалася компенсації за порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Конвенція) у зв'язку з непропорційністю орендної плати, отриманої заявниками. Національні суди визнали факт порушення та присудили компенсацію. Питання полягало в тому, чи залишаються заявники потерпілими від порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції та чи були ефективними національні засоби правового захисту.</p> <p>Майно, що є предметом розгляду в цій справі, заявники отримали у спадок від своїх батьків.</p> <p>У 1957 році це майно було реквізовано на користь третьої сторони. За згодою сторін починаючи з 9 лютого 1958 року третя сторона щорічно сплачувала батькові заявників 61 британський фунт згідно з договором оренди, що врегульовувався спеціальними нормативно-правовими актами стосовно захищеної оренди (які запроваджували різні обмеження щодо такого виду договору, такі як неможливість підвищення орендної плати та обов'язок продовження договору оренди, право за яким успадковувалось спадкоємцями орендаря).</p> <p>29 липня 1958 року майно було вилучено та залишено у володінні орендаря згідно з договором на умовах, зазначених вище.</p> <p>У 1980 році на підставі угоди між сторонами орендна плата була встановлена на рівні 100 мальтійських лір (приблизно 233 євро) щорічно. Така сума орендної плати і надалі вносилася на визначений рахунок спадкоємцями третьої сторони, які успадкували право оренди у 1998 році, проте не були визнані як орендарі власниками. В період між 2004 та 2010 роками орендна плата була прийнята під час переговорів між сторонами стосовно звільнення власності.</p> <p>Становище власників з 2010 року покращили законодавчі зміни, згідно з якими встановлювалася мінімальна орендна плата.</p> <p>Заявники порушили конституційне провадження, під час якого вони стверджували, що покладення законом на них обов'язку щорічно поновлювати оренду без можливості підвищення плати за неї становило порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції. Вони вимагали компенсації за заподіяну шкоду та виселення орендарів. Свої вимоги заявники обмежили періодом з 1987 року і пізніше (коли</p>

	<p>Мальта запровадила право на індивідуальну скаргу).</p> <p>Рішенням від 30 листопада 2015 року Цивільний суд (Перша палата) у межах своєї конституційної компетенції визнав порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (за період з 1987 року), відмовив у виселенні орендарів, проте присудив заявникам 20 000 євро компенсації. Суд також встановив порушення статті 14 Конвенції щодо цього.</p> <p>Суд підкреслив, що згідно з оцінкою судового експерта вартість майна у 2012 році становила 560 000 євро, а сума орендної плати 16 800 євро щорічно, тоді як у 1987 році – 2703 євро щорічно.</p> <p>Суд відзначив, що сторони не вимагали призначення додаткових експертиз. Таким чином, оренда плати була суттєво нижчою ніж її ринкова вартість і, відповідно, справедливого балансу між інтересами зацікавлених сторін не було досягнуто. Зважаючи на оцінку експерта й те, що вимога заявників стосувалася періоду після 1987 року, а також переслідувану мету такого заходу і факт звернення зі скаргою лише у 2010 році, суд присудив на їхню користь 20 000 євро компенсації.</p> <p>Рішенням від 24 червня 2016 року Конституційний суд підтвердив порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції, проте зменшив суму компенсації до 10 000 євро відшкодування матеріальної та моральної шкоди, визнавши, що орендарі більше не можуть посперитись на відповідний закон для збереження власності. Суд також вказав, що не в конституційній компетенції судів було присудження компенсації матеріальної шкоди, яка може бути отримана в рамках звичайного судового розгляду, проте відхилив аргумент уряду, що заявники могли звернутись до Ради з питань регулювання оренди для підвищення орендної плати, оскільки це не призвело б до значного покращення їхнього становища.</p> <p>Після рішення Конституційного суду сторони домовились про новий знижений розмір орендної плати за умови, що оренда припиниться впродовж 18 місяців. У невстановлену дату 2017 року орендарі звільнили власність.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності).</p> <p>Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту).</p>
<p>Дата прийняття:</p>	<p>30/06/2020</p>
<p>Дата набуття статусу остаточного:</p>	<p>30/06/2020 (Комітет)</p>

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

Назва:	CASE OF TESTAFERRATA BONICI AND OTHERS v. MALTA (Application no. 41862/18)
Зміст:	Справа стосувалася реквізиції майна заявників та непропорційності отриманої заявниками орендної плати, чим було порушено статтю 1 Першого протоколу до Конвенції, а також ефективності скарги до Конституційного суду як засобу захисту в цілях статті 13 Конвенції. Справа за обставинами є схожою до CASE OF ELLIS AND SCILIO v. MALTA .
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності). Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту) у поєднанні зі статтею 1 Першого протоколу до Конвенції.
Дата прийняття:	30/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	30/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF MIȚU v. THE REPUBLIC OF MOLDOVA (Application no. 23524/14)
Зміст:	Справа стосувалася тверджень заявниці про жорстокість поводження з нею з боку працівників правоохоронних органів під час обшуку. Заявниця у справі є громадянкою Молдови, яка народилася у 1983 році та проживає в м. Кишинев (Республіка Молдова). У травні 2013 року працівники поліції, представники підрозділу спеціального призначення, провели обшук квартири, в якій проживали заявниця та її чоловік, в рамках розслідування обставин імовірної крадіжки її чоловіком електричних вимикачів, м'яких засобів та алкогольних напоїв. У день проведення обшуку заявниця подала скаргу на надмірне застосування сили працівниками правоохоронних органів. За результатами проведеної наступного дня судово-медичної експертизи було зафіксовано наявність синців на її тілі – на спині, лівому передпліччі та коліні. Згідно з медичним висновком травми, ймовірно, були заподіяні за обставин, описаних заявницею (зокрема, скручування її рук за спиною, застосування наручників та змушення залишатись на землі). Її футболка із відбитком чобота на спині була збережена як доказ. У червні 2013 року заявницю було визнано потерпілою, але пізніше того ж місяця прокуратура відмовилася розпочати кримінальне розслідування. Вона встановила, що дії представників підрозділу

	<p>спеціального призначення, які брали участь в обшуку, були здійснені під час затримання заявниці та її чоловіка, які свідомо протидіяли законним наказам працівників правоохоронних органів під час обшуку та задля запобігання знищенню вкрадених речей.</p> <p>Скаргу заявниці, обґрунтовану положеннями статті 3 Конвенції (заборона катування), у серпні 2013 року відхилив прокурор вищого рівня. Слідчий суддя Округного суду відхилив апеляцію заявниці у жовтні 2013 року.</p> <p>Заявниця скаржилася, посилаючись на статтю 3 Конвенції, що поліція застосувала проти неї невинувато надмірну силу і що не було проведено ефективного розслідування за поданими нею заявами.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) у матеріальному та процесуальному аспектах.
Дата прийняття:	30/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	30/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF MARIA MIHALACHE v. ROMANIA (Application no. 68851/16)
Зміст:	<p>Ця справа стосувалася невиконання органами державної влади ухваленого на користь заявниці остаточного рішення суду, за яким вона не могла нести відповідальність у вигляді відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок ухилення від сплати податків, за відсутності обвинувального вироку у вчиненні такого діяння.</p> <p>Заявниця у справі, М., є громадянкою Румунії, яка народилася у 1970 році та проживає в м. Страджа (Румунія).</p> <p>У 2013 році проти заявниці та її чоловіка було порушено кримінальне провадження після того, як поліція провела обшук їхнього житла та знайшла 5450 пачок сигарет з українськими акцизними марками у підвалі, розташованому на вулиці.</p> <p>У 2014 році прокурор вирішив припинити провадження у зв'язку з відсутністю доказів.</p> <p>Проте податкові органи зобов'язали заявницю відшкодувати збитки, заподіяні ухиленням від сплати митних платежів за контрабандний товар, на суму 61 780 румунських леїв (приблизно 13 730 євро).</p> <p>Пізніше податкові органи просили накласти арешт на майно заявниці до виплати нею відповідних сум.</p> <p>У 2015 та 2016 роках суди першої та апеляційної інстанцій відповідно</p>

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

	<p>частково задовольнили позовні вимоги заявниці в частині оскарження заходів, вжитих стосовно неї, дійшовши висновку, що її не може бути зобов'язано відшкодовувати шкоду, завдану ухиленням від сплати податків, за відсутності вироку суду.</p> <p>Проте рішення суду від 2016 року, ухвалене на користь заявниці, все ще залишається невиконаним, а податкові органи все ще дотримуються позиції, що заявниця має сплатити відповідний борг. Посилаючись на статтю 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності), заявниця скаржилася, що арешт, накладений на її нерухоме майно, не був знятий і податкові органи у повній мірі проігнорували рішення суду, ухвалене на її користь.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності) у зв'язку з невиконанням рішення суду від 29 червня 2016 року.
Дата прийняття:	30/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	30/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF ILYA LYAPIN v. RUSSIA (Application no. 70879/11)
Зміст:	<p>Справа стосувалася позбавлення заявника батьківських прав. Заявник у справі – Л. – громадянин Росії, народився у 1980 році, проживає в м. Архангельськ.</p> <p>У травні 2011 року районний суд позбавив заявника батьківських прав щодо його сина В., 2001 року народження.</p> <p>Суд установив, що заявник не проживав разом із В. з квітня 2003 року, тобто з часу розлучення зі своєю колишньою дружиною А. К.; він не брав участі у вихованні сина з 2004 року; лише час від часу він надавав хлопчику фінансову підтримку.</p> <p>Суд дійшов висновку, що сімейні зв'язки між заявником та В. були втрачені, хлопчик сприйняв іншу особу – М. К. (нового чоловіка матері) як свого батька. За таких обставин суд визнав, що позбавлення заявника батьківських прав відповідало найкращим інтересам дитини та залишив хлопчика під повною опікою матері. Заявник оскаржив рішення суду в апеляційному порядку, але в червні 2011 року обласний суд залишив рішення суду першої інстанції без змін.</p> <p>Спроби заявника домогтися перегляду рішень судів у порядку нагляду були безуспішними.</p>

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

	Посилаючись на статтю 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя) заявник скаржився на свавільне позбавлення його батьківських прав.
Констатоване порушення (стаття):	Відсутність порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).
Дата прийняття:	30/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	30/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF SATYBALOVA AND OTHERS v. RUSSIA</u> (Application no. 79947/12)
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарги членів сім'ї, що їхній родич, М. С., загинув внаслідок жорстокого поводження з ним з боку працівників правоохоронних органів.</p> <p>Заявниками у справі є Мад. С., Л. С. та Т. Н., вони є відповідно сестрою, дружиною та матір'ю М. С.</p> <p>Перша заявниця проживає в м. Хасавюрті, а друга – у м. Аксаї, (Хасавюрський район, Дагестан).</p> <p>Ввечері 2 травня 2010 року М. С. та шестеро його друзів їхали двома автомобілями за місто.</p> <p>М. С. та двоє його друзів, які були в одному із автомобілів, зупинилися, щоб придбати в аптеці знеболювальне. Оскільки аптека була вже зачинена, друг М. С. вирішив піти до фармацевта, який проживав поруч, щоб придбати ліки. М. С. та інший друг тим часом чекали на нього в автомобілі. Друг М. С. через довгу бороду здався фармацевту підозрілим, тому він викликав поліцію. Після того, як друг М. С. придбав ліки та повернувся до автомобіля, на місце виклику вже прибули офіцери міліції.</p> <p>Працівники правоохоронних органів витягнули трьох чоловіків з автомобіля, в якому ті перебували, та вдарили їх автоматами. Чоловіків було затримано та доставлено до місцевого відділу міліції, де їх продовжили бити і неодноразово запитували, чому вони носять довгі бороди.</p> <p>Четверо інших друзів вирушили на станцію, щоб знайти М. С., серед них були М. Ш. та М. Г., яким також було завдано тілесних ушкоджень. Їх відпустили, коли родич одного з них, який був правоохоронцем, втрутився від їхнього імені.</p> <p>М. С., М. Ш. та М. Г. провели ніч у відділі міліції. Наступного дня їх було</p>

	<p>доставлено до суду, який визнав їх винними та призначив покарання у виді штрафу у зв'язку із вчиненням адміністративного правопорушення, а саме невиконання законних розпоряджень міліції. Заявники побачили, що всі троє чоловіків мали тілесні ушкодження на момент звільнення. М. С., зокрема, не міг встати на ноги, був вкритий подряпинами та синцями, а частина його бороди була висмикнута. Стан здоров'я М. С. погіршився, родичі доставили його до лікарні, де 7 травня 2010 року він помер у результаті значної внутрішньої кровотечі.</p> <p>Мати померлого М. С. негайно подала скаргу в прокуратуру Республіки Дагестан із клопотанням притягнути до кримінальної відповідальності осіб, винних у жорстокому поводженні, яке спричинило смерть її сина. Під час провадження були допитані друзі М. С., які детально описали побиття, якого вони зазнали. За результатами внутрішнього розслідування було підтверджено факт застосування сили до М. С. та рекомендовано вжити дисциплінарних заходів до деяких працівників. Також було встановлено, що працівники правоохоронних органів, причетні до інциденту, дали неправдиву інформацію під час допиту про затримання / ув'язнення М. С.</p> <p>Однак розслідування, яке припинялося п'ять разів упродовж 2010–2015 років у зв'язку із невстановленням осіб, винних у катуванні, все ще триває. Наглядові органи неодноразово приймали рішення про необхідність вжиття невідкладних заходів, таких як огляд місця події та встановлення офіцерів, які чергували в день інциденту, проте такі заходи вжито не було.</p> <p>Посилаючись, окрім іншого, на статті 2 та 3 Конвенції, заявники стверджували, що їхній родич загинув внаслідок жорстокого поводження / катування працівниками правоохоронних органів, а також що національні органи влади не змогли ефективно здійснити розслідування обставин справи. Посилаючись на статтю 5 Конвенції, вони вказували, що затримання М. С. у відділку міліції між 2 та 3 травня 2010 року було незаконним та свавільним.</p>
<p>Констатоване порушення (стаття):</p>	<p>Порушення статті 2 Конвенції (право на життя) у матеріальному аспекті щодо М. С.</p> <p>Порушення статті 2 Конвенції у процесуальному аспекті через неспроможність органів державної влади розслідувати обставини смерті М. С.</p> <p>Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) у матеріальному аспекті у зв'язку із катуванням М. С.</p> <p>Порушення статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) у зв'язку з ув'язненням М. С. у відділі міліції.</p>

Дата прийняття:	30/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	30/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF MUHAMMAD SAQAWAT v. BELGIUM</u> <i>(Application no. 54962/18)</i>
Зміст:	<p>Заявник, Х. М. С., є громадянином Республіки Бангладеш, який народився у 1986 році, проживає в м. Льєжі (Бельгія).</p> <p>Справа стосувалася ув'язнення протягом декількох місяців особи, шукача притулку, в очікуванні видворення з території Бельгії.</p> <p>Заявник оскаржував законність такого ув'язнення.</p> <p>У грудні 2017 року заявник прибув до Брюссельського аеропорту (м. Завентем) та звернувся з первинною заявою про надання притулку.</p> <p>Того ж дня Управління у справах іноземців відмовило йому у в'їзді та прийняло рішення про утримання його у спеціалізованій установі. На виконання цього рішення заявника помістили під варту до транзитного центру біля аеропорту. Через кілька тижнів його заяву про надання притулку було відхилено.</p> <p>Надалі заявник неодноразово звертався із заявами про надання притулку, в задоволенні яких також було відмовлено.</p> <p>Тим часом стосовно заявника було ухвалено кілька рішень про продовження строку тримання під вартою, які він безуспішно оскаржував.</p> <p>У квітні 2018 року заявника було звільнено після прийняття рішення Палатою обвинувачень (Indictments Division).</p> <p>Посилаючись на статтю 5 Конвенції, заявник стверджував, що його ув'язнення було несумісним із положеннями цієї статті, та скаржився на відсутність доступу до ефективного засобу правового захисту для оскарження рішення про своє ув'язнення.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 1 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) стосовно періодів ув'язнення з 20 по 27 лютого 2018 року та з 6 по 14 травня 2018 року. Порушення пункту 4 статті 5 Конвенції.
Дата прийняття:	30/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	30/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.

Назва:	CASE OF FRICK v. SWITZERLAND (Application no.23405/16)
Зміст:	<p>Справа стосувалася стверджуваного невиконання державою свого обов'язку із захисту права на життя сина заявниці, який вчинив самогубство в камері відділу поліції, а також обов'язку держави провести ефективне розслідування обставин його смерті. Заявниця у справі, С. Ф., громадянка Швейцарії, яка народилася в 1956 році та проживає в Бериконі.</p> <p>В неділю, 28 вересня 2014 року, близько 21:00, у Бірменсдорфі (кантон Цюріха) син заявниці, Д. Ф., який на той час досяг 40-річного віку, керуючи у стані алкогольного та наркотичного сп'яніння автомобілем, що належав його роботодавцю, порушив правила дорожнього руху, чим спричинив дорожньо-транспортну пригоду (ДТП). Внаслідок ДТП ні син заявниці, ні інші особи не постраждали.</p> <p>Для складання протоколу працівники поліції, що вирушили на місце події, вирішили залучити заявницю, яку викликав її син і яка також прибула на місце події.</p> <p>Надалі з метою доказування було необхідно отримати зразки крові та сечі Д. Ф. Двоє поліцейських забрали сина заявниці до лікарні; а заявниця слідувала за ними на власному автомобілі. Після того, як в лікарні Д. Ф. було повідомлено про необхідність проведення додаткових обстежень, він почав сильніше хвилюватись.</p> <p>Близько 22:50 працівник поліції зателефонував до Центру управління дорожнього руху в кантоні Цюріха з лікарні, повідомивши, що лікар має бути направлений до поліцейського відділу Урдорф, оскільки Д. Ф., якого мали туди доставити, заявив про свої суїцидальні наміри. Близько 23:15 Д. Ф. прибув з двома поліцейськими та заявницею до відділу Урдорф.</p> <p>Працівники поліції вирішили помістити Д. Ф. до камери, розташованої у підвалі поліцейського відділку. Д. Ф. почав бурхливо протестувати проти поміщення до камери і намагався втекти. Після цього поліція силою повернула Д. Ф. до камери, заявниця переконала його залишитися в камері до прибуття лікаря.</p> <p>Близько 00:35 прибув лікар. Він вирішив відкласти свій візит до камери Д. Ф., допоки не прибуде наряд поліції.</p> <p>О 01:05, коли інші офіцери поліції прибули до відділку, лікар увійшов разом із ними до камери, де було знайдено Д. Ф., підвішеним за вентиляційну решітку.</p> <p>У межах попереднього поліцейського розслідування було допитано офіцерів поліції та лікарів.</p> <p>Верховний суд Кантону своїм рішенням від 30 квітня 2015 року відмовив у порушенні провадження у зв'язку із відсутністю підозри у</p>

	<p>вчиненні кримінального правопорушення. Суд дійшов висновку, що не було жодних доказів того, що працівники правоохоронних органів, причетні до подій, які потягнули за собою самогубство Д. Ф., діяли з порушенням своїх посадових обов'язків.</p> <p>Заявниця оскаржила це рішення до Федерального суду.</p> <p>Федеральний суд відхилив її скаргу і не встановив наявності будь-якої службової недбалості у перевезенні Д. Ф. до відділу поліції. Крім того, суд вказав, що рішення про поміщення Д. Ф. до камери було виправданим з огляду на його агресивність і непокірність. Суд вважав, що суд нижчої інстанції не порушив федерального закону, відмовившись ініціювати кримінальне розслідування проти працівників поліції за фактом ненавмисного вбивства.</p> <p>Посилаючись на статтю 2 Конвенції, заявниця стверджувала, що органи державної влади не виконали позитивного обов'язку із вжиття превентивних заходів для захисту життя її сина. Заявниця також зазначала, що розслідування, проведене органами державної влади, не відповідало вимогам цієї статті Конвенції</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Порушення статті 2 Конвенції (право на життя) у матеріальному аспекті.</p> <p>Порушення статті 2 Конвенції у процесуальному аспекті.</p>
Дата прийняття:	30/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	<p>30/09/2020 (Палата)</p> <p>Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
Назва:	<p><u>CASE OF PETRO CARBO CHEM S.E. v. ROMANIA</u> (Application no. 21768/12)</p>
Зміст:	<p>Справа стосувалася рішення цивільного суду яким було зобов'язано компанію-заявника сплатити символічну компенсацію головному виконавчому директору (CEO) компанії «Oltchim» (що була найбільшим хімічним заводом в Румунії) за критику управління CEO компанією в рамках медіаконфлікту.</p> <p>Компанія-заявник П. була заснована у 2007 році зі штаб-квартирою в Німеччині. Вона володіє багатьма промисловими об'єктами в Європі, зокрема хімічним заводом у Польщі.</p> <p>У 2007 році компанія-заявник стала головним акціонером румунської компанії «Oltchim S.A. Râmnicu Vâlcea», котра володіла найбільшим хімічним заводом у Румунії і в якій держава була головним акціонером (54 %).</p> <p>Ця справа стосувалася відхилення позову компанії-заявника,</p>

поданого проти CEO компанії «Oltchim» у зв'язку із заподіянням шкоди її репутації в рамках спору в ЗМІ у 2008 та 2009 роках, головним чином стосовно управління CEO компанією.

У 2009 році після медіасуперечки, компанія-заявник звернулася з позовом до румунських судів про відшкодування шкоди проти CEO компанії «Oltchim», стверджуючи, що він у місцевій та національній пресі заявив, що вона є відповідальною за небезпечний стан компанії, намагалася заблокувати конвертацію боргів в акції на користь держави та принизити бізнесову діяльність компанії.

Компанія-заявник стверджувала, що твердження CEO були неправдивими та дифамаційними і заподіяли шкоду її репутації та іміджу.

CEO подав позов проти компанії-заявника, зазначаючи, що декілька тверджень представників компанії-заявника заподіяли шкоду його честі та діловій репутації.

У 2010 році окружний суд відхилив позов компанії-заявника та задовольнив той, що був поданий CEO. Суд зобов'язав компанію-заявника сплатити на користь CEO символічну суму – 1 румунський лей (приблизно 0,23 євро) – як відшкодування моральної шкоди у зв'язку із порушенням його права на повагу до своєї репутації. Суд також розпорядився про публікацію цього рішення в двох послідовних випусках національної газети.

На думку суду, компанія-заявник провела медіавійну проти інтересів компанії «Oltchim» та управління нею, побічно направлену на CEO, добре відому особу в бізнесових колах. Суд також вказав, що всі дії компанії-заявника були продиктовані духом несправедливої конкуренції та відсутністю лояльності.

Суд надалі зауважив, що твердження представників компанії-заявника передали негативний образ / імідж компанії «Oltchim» та її CEO широкому загалу, викликали занепокоєння серед ділових партнерів компанії. Зрештою, суд встановив, що твердження CEO були спрямовані на заспокоєння ділових партнерів та відновлення їхньої довіри.

Пізніше компанія-заявник оскаржила це рішення суду, проте її скарга була відхилена. Скарга до Вищого касаційного суду була також відхилена.

ЄСПЛ дійшов висновку, що коментарі компанії-заявника стосувались питання публічного інтересу стосовно вільного обігу інформації та ідей у сфері діяльності господарських компаній, а також підзвітності директорів таких компаній, що вимагає високого рівня захисту свободи вираження поглядів.

Суд також вказав, що висновки щодо компанії-заявника становили

	втручання у здійснення нею права на свободу вираження поглядів. ЄСПЛ підкреслив, що румунські суди не забезпечили належного балансу між необхідністю захисту репутації CEO та забезпеченням дотримання вимог Конвенції в тому, що вимагаються вагомі причини для обґрунтування накладених обмежень на свободу вираження поглядів в рамках питань, що становлять суспільний інтерес та стосуються великої компанії.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 10 Конвенції (право на свободу вираження поглядів) у зв'язку з незабезпеченням справедливого балансу між необхідністю захисту репутації CEO та необхідністю захисту права компанії-заявника на свободу вираження поглядів.
Дата прийняття:	30/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	30/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF CIMPERŠEK v. SLOVENIA</u> (Application no. 58512/16)
Зміст:	<p>Справа стосувалася відхилення Міністром юстиції заяви заявника про надання йому статусу судового експерта у зв'язку з відсутністю необхідних особистих якостей. Міністр послався на зміст блогу заявника та електронних листів, у яких заявник скаржився на роботу міністерства.</p> <p>У 2013 році заявник, який мав ступінь магістра у сфері будівництва, подав заяву про присвоєння йому статусу судового експерта з оцінки наслідків стихійного чи іншого лиха.</p> <p>Заявник пройшов тестування й очікував на складення присяги у 2014 році, проте Міністр юстиції відмовив у задоволенні його заяви у зв'язку із тим, що він не мав особистих якостей, якими має володіти експерт відповідно до закону про суд.</p> <p>Міністр дійшов висновку, що коментарі в блозі заявника, які стосувалися політичних та соціальних питань, та його електронні листи, адресовані Міністерству та іншим кандидатам, що стосувалися затримок у процедурі складення присяги, були образливими / агресивними і несумісними з роботою судового експерта.</p> <p>Заявник оскаржив це рішення до судів, вказуючи на порушення свого права на свободу вираження поглядів. Він також стверджував, що оцінка його особистих якостей не може обмежуватись його електронним листуванням та блогом, і вимагав, щоб суд заслухав</p>

показання свідків щодо його моральних якостей і врахував той факт, що за блогом заявника слідкувати лише його друзі.

У 2015 році адміністративний суд відхилив позов заявника та підтримав висновки Міністра про його невідповідність статусу судового експерта. Суд також відхилив клопотання заявника про проведення слухання, головним чином пославшись на закон про адміністративні спори, згідно з яким нові факти та докази не є релевантними для рішення.

Верховний суд відхилив касаційну скаргу, а Конституційний суд у 2016 році вирішив не приймати конституційну скаргу заявника до розгляду.

Посилаючись на пункт 1 статті 6 Конвенції, заявник скаржився на відсутність усного судового розгляду у його справі; окрім цього, він вважав, що на порушення статті 10 Конвенції його було покарано за висловлення критичної думки у своєму блозі та скарг на роботу міністерства.

Оцінка Суду

Пункт 1 статті 6 Конвенції

ЄСПЛ дійшов висновку про застосовність статті 6 Конвенції у її цивільному аспекті до заяви заявника, а тому вона є прийнятною. Тоді як у правовій системі Словенії не передбачено права на набуття статусу судового експерта, заявник мав право на законну процедуру розгляду його заяви про надання такого статусу, і мав право на оскарження рішення Міністра до судових органів.

Більше того, у випадку набуття ним такого статусу, заявник мав би здатність виконувати публічну оплачувану функцію.

Щодо суті, ЄСПЛ встановив, що лише суд першої інстанції – адміністративний суд – наділений повною юрисдикцією для розгляду відповідних норм права і фактів. Проте єдиним доказом на який посилався суд, було рішення Міністра, і суд відхилив клопотання заявника про проведення слухання.

Таке клопотання було подане у зв'язку з тим, що заявник бажав надати фактичну інформацію про його характер, яка стосується його як кандидата на посаду судового експерта, за допомогою показань свідків. Заявник також оскаржував причинний зв'язок між дописами в блозі та якістю його роботи як судового експерта. Таким чином, питання, що були винесені на розгляд Адміністративного суду, стосувалися фактів, які, так би мовити, мали стосунок до результату провадження і були оскаржені сторонами.

Відхилення Адміністративним судом клопотання заявника ґрунтувалося на законі про адміністративні спори. Однак суд не зазначив, які саме докази чи факти він розглянув та чому вони не

були релевантними. Тому ЄСПЛ було складно з'ясувати, як причини відхилення клопотання судом були витлумачені з урахуванням фактичних обставин справи.

Таким чином, ЄСПЛ дійшов висновку про наявність порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з відсутністю усного слухання під час розгляду справи в адміністративному суді.

Стаття 10 Конвенції

ЄСПЛ встановив, що заявникові була заподіяна шкода втручанням у його права, захищені Конвенцією. Враховуючи той факт, що до того, як Міністр відхилив його заяву, заявник успішно пройшов тестування / екзамен для набуття статусу судового експерта і був запрошений на складення присяги, і той факт, що Міністр обґрунтував своє рішення виключно змістом блогу заявника та його електронної пошти, ЄСПЛ дійшов висновку, що оскаржуване рішення, головним чином, стосувалося реалізації права на свободу вираження поглядів, а не доступу до публічної служби.

Розглядаючи питання про те, чи мало місце будь-яке обґрунтування для втручання, передбачене Конвенцією, ЄСПЛ підкреслив, що Міністр не навів жодної конкретної публікації блогу чи отриманого листа чи особливої мови / лексики, використовуваної заявником в цих публікаціях, які він визнав образливими / агресивними.

Відсутність такого обґрунтування була особливо помітною з огляду на те, що Міністр попередньо не вбачав перешкод для отримання заявником статусу судового експерта. Міністр також вирішив, що відхилення заяви заявника не обмежувало його права на свободу вираження поглядів.

Адміністративний суд не висловлювався і щодо права заявника на свободу вираження поглядів та не розглянув його аргументи з цього приводу. Суд жодним чином не збалансував таке право з суспільним інтересом, нібито переслідуваним рішенням Міністра, тому ефективного та належного судового перегляду такого втручання не було.

ЄСПЛ не може погодитися з аргументом Уряду, що рішення Міністра було необхідним для збереження моральних принципів та репутації судових експертів: жодних конкретних підстав у рішенні Міністра чи в рішенні Адміністративного суду щодо того, як реалізація заявником права на свободу вираження поглядів була образливою та несумісною з роботою судового експерта, не було.

Ані Міністр, ані Адміністративний суд не оцінили, чи було дотримано справедливий баланс конкуруючих інтересів, і тим самим ЄСПЛ був позбавлений можливості реалізувати контроль за тим, чи дотримуються органи влади встановлених прецедентною практикою

	<p>Суду стандартів при збалансуванні таких інтересів.</p> <p>Цього достатньо для висновку про те, що втручання у свободу заявника на вираження своїх поглядів не було «необхідним у демократичному суспільстві», тому мало місце порушення статті 10 Конвенції.</p>
Констатоване порушення (стаття):	<p>Порушення пункту 1 статті 6 Конвенції (право на справедливий суд).</p> <p>Порушення статті 10 Конвенції (право на свободу вираження поглядів).</p>
Дата прийняття:	30/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	<p>30/09/2020 (Палата)</p> <p>Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.</p>
Назва:	<p>CASE OF POPOVIĆ AND OTHERS v. SERBIA <i>(Applications nos. 26944/13 and 3 others – see appended list)</i></p>
Зміст:	<p>Заявники у цій справі є особами з обмеженими фізичними можливостями та змушені використовувати інвалідні візки для пересування.</p> <p>Справа стосувалася стверджуваної дискримінації з боку держави-відповідача, що ґрунтувалась на відповідному національному законодавстві, при наданні пільг / виплат цивільним особам з обмеженими фізичними можливостями порівняно з пільгами / виплатами військовим особам з обмеженими фізичними можливостями в ситуаціях, пов'язаних з одним же і тим самим паралічем.</p> <p>У результаті нещасних випадків та отриманих внаслідок цього травм у заявників виник параліч нижніх кінцівок.</p> <p>Заявник П. отримав такі ушкодження у зв'язку із падінням з висоти п'яти метрів. Заявники В. та Х. потрапили в ДТП, а заявник Н. постраждав у результаті інциденту зі стріляниною.</p> <p>Заявники були визнані особами з інвалідністю, і, зокрема, за ними було визнано право на отримання виплат та допомоги від іншої особи.</p> <p>Всі заявники звернулися до суду з позовами до Міністерства праці, працевлаштування та соціальної політики про дискримінацію, оскільки цивільним особам з паралічем нижніх кінцівок, як вони самі, було присуджено нижчі виплати, аніж ветеранам війни з таким же ступенем обмеження фізичних можливостей. Заявник П. подав свій позов у 2008 році, інші заявники – у 2007 році.</p> <p>Їхні позови не були задоволені. Суди, головним чином, мотивували відмову тим, що надання різних виплат різним категоріям осіб з</p>

	<p>інвалідністю не становило дискримінації, зокрема беручи до уваги розсуд держави у вирішенні питань соціальної політики.</p> <p><i>Оцінка Суду</i></p> <p>Суд, як правило, оглядає питання про те, чи були заявники – цивільні особи з інвалідністю, в «аналогічному чи релевантному становищі» до ветеранів війни – осіб з інвалідністю. Проте в межах цієї справи Суд визнав, що в цьому немає необхідності, оскільки в будь-якому випадку відмінності у ставленні до двох груп є об'єктивними та обґрунтованими.</p> <p>По-перше, Суд погодився з аргументом Уряду стосовно різниці у ставленні у зв'язку з тим, яким чином обидві групи отримали ушкодження. З одного боку, перша група, яка складалася з ветеранів війни, отримала травми під час військової служби, які, у зв'язку із високим ступенем ризику, пов'язаного із виконанням своїх посадових обов'язків, було складно застрахувати та отримати відшкодування. Друга група, включно із заявниками, отримала ушкодження в результаті ДТП чи хвороб.</p> <p>Таким чином, різниця в положеннях про пільги / виплати була наслідком різних статусів / позицій цих груп. Дійсно, держава може відчувати себе зобов'язаною виконувати моральний обов'язок перед ветеранами війни за їхню службу, тоді як цивільні особи з інвалідністю в Сербії можуть набути права на низку пільг, що не можуть бути надані ветеранам війни.</p> <p>Більше того, національні органи влади в принципі мають більше можливостей для оцінки того, що відповідає суспільному інтересу.</p> <p>Таким чином, ЄСПЛ загалом поважає політичний вибір законодавчого органу влади, лише якщо він не буде «явно позбавлений розумного підґрунтя». У справі заявників ЄСПЛ встановив, що вибір, зроблений національним законодавцем, не був позбавлений такого розумного підґрунтя і був підкріплений відповідними та достатніми підставами.</p> <p>Тому порушення статті 14 Конвенції у поєднанні зі статтею 1 Першого протоколу до Конвенції не було.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Відсутність порушення статті 14 Конвенції (заборона дискримінації) у поєднанні зі статтею 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності).
Дата прийняття:	30/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	30/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

Назва:	CASE OF SAQUETTI IGLESIAS v. SPAIN (Application no. 50514/13)
Зміст:	<p>Справа стосувалася скарги заявника на те, що суди вищих інстанцій відмовили у перегляді адміністративного рішення, за яким його було притягнуто до відповідальності за недекларування сум коштів під час проходження митного контролю в аеропорту.</p> <p>Заявник у справі є громадянином Іспанії, який народився у 1948 році. Він проживає поперемінно в Мадриді (Іспанія) та Буенос-Айресі (Аргентина).</p> <p>У березні 2011 року представники департаменту митних платежів та акцизних зборів перед посадкою на літак з Іспанії до Буенос-Айреса перевірили багаж заявника і виявили грошові кошти у розмірі 154 800 євро, які, окрім 1000 євро, конфіскували.</p> <p>У серпні 2011 року Генеральне управління з питань казначейської та фінансової політики Міністерства економіки наклало на заявника штраф у розмірі, що становить суму конфіскованих коштів.</p> <p>У жовтні 2011 року заявник подав адміністративну скаргу, яку Вищий суд Мадрида відхилив, зазначивши, що справа не підлягає касаційному оскарженню, оскільки згідно з нещодавніми змінами до закону про адміністративний суд було підвищено розмір мінімальної суми для подачі касаційних скарг зі 150 000 євро до 600 000 євро.</p> <p>Заявник подав скаргу за процедурою ампаро, яка була відхилена Конституційним судом, оскільки заявник не надав достатнього обґрунтування «особливої конституційної важливості» своєї скарги. Посилаючись на статтю 2 Протоколу № 7 до Конвенції, заявник скаржився, що він не міг реалізувати право на перегляд судового рішення судом вищої інстанції.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 2 Протоколу № 7 до Конвенції (право на оскарження в кримінальних справах).
Дата прийняття:	30/06/2020
Дата набуття статусу остаточного:	30/09/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	CASE OF BOCU v. ROMANIA (Application no. 58240/14)
Зміст:	Справа стосувалася відсутності перегляду остаточного судового рішення, на підставі якого заявника визнано батьком Б. А. М. (яка народилася 18 вересня 1971 року); хоча заявник, за

	<p>згодою останньої, отримав наукові докази того, що не був її біологічним батьком.</p> <p>Заявник у справі є громадянином Румунії, який народився у 1947 році та проживає у м. Брашов.</p> <p>2 лютого 1972 року мати Б. А. М. звернулася з позовом до суду про визнання заявника батьком. Рішенням суду від 6 листопада 1972 року заявник був визнаний батьком дитини. Це рішення, залишене без змін рішенням окружного суду від 23 березня 1973 року, ґрунтувалося на показаннях свідків та на результатах досліджень груп крові.</p> <p>У 2012 році заявник звернувся із позовом до суду про скасування рішення про визнання батьківства. Він клопотав до суду про призначення ДНК-дослідження. Суд відмовив у задоволенні його позову, і заявник оскаржив це рішення.</p> <p>3 грудня 2012 року окружний суд відхилив апеляційну скаргу і постановив, що позов про скасування рішення про визнання батьківства може бути поданий лише чоловіком жінки, яка народила дитину в шлюбі.</p> <p>У 2013 році заявник отримав згоду від Б. А. М., яка на той час вже досягла повноліття, на проведення дослідження їх обох, щоб визначити, чи є він її біологічним батьком.</p> <p>За результатами проведення генетичної експертизи було встановлено, що заявник не був біологічним батьком Б. А. М.</p> <p>4 червня 2013 року заявник звернувся до окружного суду із заявою про перегляд рішення від 23 березня 1973 року. Суд визнав таку заяву непринятною через те, що вона не відповідає критеріям прийнятності, встановленим статтею 322 попередньої редакції Цивільного процесуального кодексу.</p> <p>Посилаючись на статтю 8 Конвенції, заявник скаржився, що він не мав змоги домогтися визнання в судовому порядку того факту, що він не був біологічним батьком Б. А. М., незважаючи на факт її згоди на експертне дослідження.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 8 Конвенції (право на повагу до приватного і сімейного життя).
Дата прийняття:	02/07/2020
Дата набуття статусу остаточного:	02/07/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF DMYTRENKO AND BEZDOROZHNIY v. UKRAINE (Applications nos. 59552/11 and 7096/12)

Зміст:	<p>Справа стосується скарг заявників за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції у зв'язку з невиплатою підвищень до їх пенсій.</p> <p>Перший заявник народився 1943 року та проживає в м. Донецьк. Другий заявник народився 1936 року.</p> <p>5 листопада 2019 року син та спадкоємець другого заявника поінформував ЄСПЛ про смерть свого батька у 2015 році і повідомив, що вирішив підтримувати його заяву.</p> <p>Перший заявник має, а другий заявник мав спеціальний статус «дитина війни» (особа, якій до 2 вересня 1945 року було менше 18 років) згідно з Законом про соціальний захист дітей війни, що набув чинності 1 січня 2006 року. Відповідно до статті 6 цього Закону вони мали право на підвищення до своєї пенсії у розмірі 30 % її мінімального розміру.</p> <p>Заявники ініціювали судові провадження проти Пенсійного фонду України, вимагаючи, окрім іншого, вищезгаданої надбавки за період з 2 квітня по 31 грудня 2006 року.</p> <p>Остаточними рішеннями від 13 травня та 18 серпня 2011 року Вищий адміністративний суд України та Донецький апеляційний адміністративний суд відповідно відхилили позови заявників.</p> <p>Суди встановили, що відповідно до змін до Закону про державний бюджет на 2006 рік, що набули чинності 2 квітня 2006 року, така надбавка мала запроваджуватись поступово у 2006 році, згідно з механізмом, розробленим Кабінетом Міністрів України. Проте з 2006 року такий механізм розроблено не було, а тому підстав для задоволення позовів немає.</p> <p>Більше того, 31 грудня 2010 року Куйбишевський районний суд м. Донецька зобов'язав пенсійний фонд перерахувати та сплатити другому заявникові підвищення до пенсії за періоди з 9 липня по 31 грудня 2007 року та з 22 травня 2008 року по 31 грудня 2010 року. Це рішення суду набрало законної сили 18 серпня 2011 року, проте залишається невиконаним.</p>
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції (захист права власності) у зв'язку з невиплатою заявникам підвищення до пенсії у відповідний період 2006 року.
Дата прийняття:	02/07/2020
Дата набуття статусу остаточного:	02/07/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF KONDRATYUK AND CHAYKA v. RUSSIA (Applications nos. 33857/17 and 69430/17)

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

Зміст:	Заявники скаржились на недоліки у провадженні з перегляду законності їхнього ув'язнення, надмірної тривалості досудового тримання під вартою та відсутності компенсації за порушення статті 5 Конвенції, а також неналежних умов перевезення і відсутності ефективного засобу правового захисту щодо цього.
Констатоване порушення (стаття):	<p>Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) у зв'язку з неналежними умовами перевезення.</p> <p>Порушення пункту 3 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) у зв'язку з надмірною тривалістю досудового ув'язнення.</p> <p>Порушення пункту 4 статті 5 Конвенції у зв'язку з недоліками перегляду законності ув'язнення.</p> <p>Порушення пункту 5 статті 5 Конвенції у зв'язку з відсутністю компенсації за незаконне затримання чи ув'язнення або її неналежним розміром за скаргою за пунктом 3 статті 5 Конвенції.</p> <p>Порушення статті 13 Конвенції (право на ефективний засіб правового захисту) стосовно скарги на неналежні умови ув'язнення під час перевезення.</p>
Дата прийняття:	02/07/2020
Дата набуття статусу остаточного:	02/10/2020 (Палата) Набуття статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.
Назва:	<u>CASE OF N. H. AND OTHERS v. FRANCE</u> <i>(Applications nos. 28820/13; 75547/13; 13114/15)</i>
Зміст:	<p>Заяви стосувались п'яти осіб – шукачів притулку – чоловіків, які проживали у Франції.</p> <p>Заявники скаржились, що вони не могли отримати матеріальну та фінансову підтримку, на яку вони мають право за французьким законодавством, і тому вони були змушені спати на вулиці в нелюдських і таких, що принижують людську гідність, умовах декілька місяців.</p> <p>Стосовно заяви С. Г. ЄСПЛ підкреслив, що він отримав підтвердження своєї заяви про надання притулку через 28 днів після свого першого візиту до префектури, і що хоча заявник проживав в палатці, він отримав тимчасову виплату через 63 дні після першого візиту. Яким би не був складним для С. Г. цей період, на той момент його було забезпечено засобами для задоволення основних потреб.</p> <p>Таким чином, ЄСПЛ вирішив, що умови його існування не досягли порогу суворості, що вимагається за статтею 3 Конвенції, отже,</p>

Огляд рішень Європейського суду з прав людини

	порушення статті 3 Конвенції стосовно С. Г. не було.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення статті 3 Конвенції (заборона катування) стосовно заявників Н. Х. (заява № 28820/13), К. Т. (заява № 75547/13) та І. Ж. (заява № 13114/15). Відсутність порушення статті 3 Конвенції стосовно заявника С. Г. (заява № 75547/13).
Дата прийняття:	02/07/2020
Дата набуття статусу остаточного:	02/07/2020 (Комітет)
Назва:	CASE OF ANANYEV AND OTHERS v. RUSSIA <i>(Applications nos. 52180/17 and 16 others – see appended list)</i>
Зміст:	Заявники скаржились на надмірну тривалість їхнього досудового тримання під вартою.
Констатоване порушення (стаття):	Порушення пункту 3 статті 5 Конвенції (право на свободу та особисту недоторканність) у зв'язку з надмірною тривалістю досудового тримання під вартою.

Огляд рішень Європейського суду з прав людини. Рішення за період з 30.06.2020 по 03.07.2020 / Відпов. за вип.: О. Ю. Тарасенко, Д. П. Мордас, Р. Ш. Бабанли. – Київ, 2020. – Вип. 26. – 22 стор.

Застереження:

1. Огляд окремих судових рішень, зокрема й їх переклад, здійснюється працівниками департаменту аналітичної та правової роботи Верховного Суду з використанням матеріалів, розміщених на вебсайтах Європейського суду з прав людини:

<https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>,

<https://hudoc.echr.coe.int>.

2. Огляд рішень здійснюється з метою ознайомлення з їх коротким змістом. Для повного розуміння суті висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним на вебресурсах Європейського суду з прав людини.

3. Інформація має суто допоміжний та довідковий характер та не має на меті висвітлити суть усієї проблематики, яка вирішується відповідними судовими рішеннями.

Стежте за нами онлайн
fb.com/supremecourt.ua
t.me/supremecourtua
[@supremecourt_ua](https://twitter.com/supremecourt_ua)